

Forskerforum

Hva skal norske studenter få lov til å studere i fremtiden? I Danmark vil regjeringen sette begrensninger for studenters uti
Norrud

Stillingsannonser

Lederstillinger

Faglig koordinator

Klinisk ernæringsfysiolog/postdokt

Stipendiat (PhD/postdoktor)

Vitenskapskolen for medisin

Erik

Miljøeksperter søkes til komitéarbeid

4 stipendiatstillinger | 2 postdoktor stillinger

Professor i pedagogikk, Det psykologiske fakultet
Se alle stillinger

Mest lest

Å glemme det viktige

Om Danmark er en lyttepost for norsk akademia, har vi god grunn til uro.

Aksel Kjær Vidnes, journalist i Forskerforum

06.01.2015

Et kort i posten: Nyfødte

Emma ønsker god jul og godt nyttår. Hun er ikke

alene – det vokser opp mange Emma-er i disse

dager, kan Statistisk sentralbyrå fortelle oss. Og

Filip, det vanligste guttenavnet, er også

representert blant kortene på peishylla. Den er

kanskje ikke så nyttig, denne kunnskapen om våre navnevalg.

Likevel leser vi den med interesse. Vi kjenner jo alle en Filip og en Emma for tiden. Kanskje påvirker det oss når det nærmer seg

tiden for våre eventuelle egne mirakel.

Hva som er nyttig og unyttig kunnskap, er et spørsmål for vår tid.

Det er nærliggende å tenke på Danmark, hvor universitetene går

inn i et mørkt år med dette spørsmålet som motto. Helle

Thorning-Schmidts sosialdemokratiske regjering, med

Folketingets ikke helt udelte støtte, mener for mange studenter

utdannes til arbeidsledighet. Studenter skal derfor ikke lenger få

lov til å studere hva de vil. I hvert fall ikke fag som ikke

Det er lite som tyder på at tanker om kunnskapens nytte vil gjøre seg mindre gjeldende i årene fremover, skriver journalist i Forskerforum

Aksel Kjær Vidnes.

DEBATT - Rekrutteringskrise for vitenskapelige stillinger

KOMMENTAR Å glemme det viktige

LEDER Hatets retorikk

umiddelbart kan omsettes i en yrkeskarriere. Du skjønner tegningen: Kuttet rammer hovedsakelig humaniora. Totalt skal 3500 studieplasser på bachelornivå bli lagt ned fra 2015, og 2400 studieplasser på masternivå fra 2018. Over 70 prosent innen humaniora.

*Når vi vurderer studenters
utdanningsvalg ut ifra
samfunnets nytte, jager vi
et mål i bevegelse.*

Samtidig i Norge jobber kloke hoder i Kunnskapsdepartementet med å finne måter å kartlegge utdanningsbehov på, med tanke på samfunnets behov for arbeidstakere. Dette gjøres ikke med ønske om lignende prosesser som vi ser i Danmark, lover departementet. Men vil det kunne brukes til det en gang i fremtiden? Så klart. Det er lite som tyder på at tanker om kunnskapens nytte vil gjøre seg mindre gjeldende her i årene fremover. Næringslivets hovedorganisasjon, med ikke helt ubetydelig innflytelse over regjeringen, har nylig prøvd å finne en inngang til hvordan man kan dimensjonere utdanningene i Norge. Ikke ved å gå løs på norske studenter – det er enn så lenge for vanskelig. I stedet griper de til de lettvinde utenlandsstudentene – du vet, de som regjeringen også har grepet til når de har ønsket å stramme inn i høyere utdanning. Mens regjeringen ville ta betalt av alle, vil NHO ta mer strategisk tak: Steng ute de unyttige. Og la komme de som vil studere teknologi, naturvitenskap og helsefag. Helt i tråd med Kristin Skogen Lunds tidligere uttalelse: «Vi må slutte tilby studieprogrammer som arbeidslivet ikke har behov for, og sørge for å gi den kompetansen som næringslivet og arbeidslivet for øvrig trenger.»

Hun er ikke alene. Jonas Gahr Støre, en mulig fremtidig norsk statsleder, konkluderte selv i retning av at studenters valg er en utfordring for samfunnet da han talte på Kunnskapsdepartementets kontaktkonferanse for et par år siden. Støre var opptatt av «hvordan [vi] kan mobilisere ungdom til å ta valgene som samtidig møter samfunnets behov». Et godt spørsmål, men det er samtidig del av problemet.

Når vi vurderer studenters utdanningsvalg ut ifra samfunnets nytte, jager vi et mål i bevegelse. Det er få på jorden (eller andre steder) som kan spå hva som er nyttig i en tenkt fremtid. Da å skulle kutte det man måtte mene er unyttig, for å bøte på at ikke

*Det er få på
jorden som
kan spå hva
som er
nyttig i en
tenkt
fremtid.*

mange nok fordyper seg i det nyttige, er en molbo-strategi: Vi har ikke nok pærer, så vi må slutte å plukke epler!

I dagens Norge er vi enn så lenge så heldige at vi ikke har måttet ta dette riktig inn over oss ennå. Høy utdanningsgrad har så langt få «perverse effekter». Som Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning konkluderte i Kandidatundersøkelsen 2013: «Til tross for en sterk vekst i antall mastergradskandidater det siste tiåret er ikke omfanget av

mistilpasning i arbeidsmarkedet større i 2013 enn i 2003. Dette gjelder alle fagfelt. Dette viser at arbeidsmarkedet har klart å absorbere store kandidatkull, og gir liten støtte til hypotesen om at det utdannes for mange kandidater med mastergrad.»

Men hva skjer den dagen arbeidsledigheten stiger og det blir fristende å motivere politisk styring av studenters utdanningsvalg med nasjonens interesser?

Jeg tror den dagen blir avgjørende for noe større enn hva ordet «dimensjonering» kan romme: Alle menneskers rett til å finne mening i sine egne liv. Selv å velge veien, ikke bare til en samfunnsnyttig jobb, men til det mennesket man har potensial til å være.

Det er kanskje ikke så viktig, sånn umiddelbart, å vite at mange barn vokser opp som Filip-er og Emma-er. Men kanskje kan det hjelpe oss om vi skal forstå hvordan fenomener sprer seg, vokser og avtar. Hvordan samfunnet, med alle dets individer, puster og lever. Kanskje er det bare gøy. Et innhold.

Faren er ikke at vi kan for mye. Faren er om vi glemmer betydningen av innhold.

Relaterte saker

LEDER
Hatets retorikk
[Les mer »](#)

KOMMENTAR
En vei inn i
forskningen
[Les mer »](#)

- Mangfold kan
svekke balanse
[Les mer »](#)

DEBATT
«Ærede
representantskap»
[Les mer »](#)

LEIAR
Tenkjetida er over
[Les mer »](#)

KOMMENTAR
Trusseltrossere
[Les mer »](#)

Copyright © 2011 Forskerforum

REDAKTØR: [Kjetil A. Brottveit](#) / [Siri Lindstad](#) (fungerende) UTGIVER: [Forskerforbundet](#) KONTAKT: [Redaksjonen](#)